

АСОЦІАЦІЯ МІСТ УКРАЇНИ

ВСЕУКРАЇНСЬКА АСОЦІАЦІЯ
ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

вул. Січових Стрільців, 73, 11 поверх, м. Київ, Україна, 04053
Тел/факс: (+38 044) 4862878, 4862841, 4862812, 4863070, 4862883
E-mail: info@auc.org.ua www.auc.org.ua

№ 5-336

від 10 липня 2019 року

**Прем'єр-міністру України
Гройсману В.Б.**

Вельмишановний Володимире Борисовичу!

Асоціація міст України розглянула лист Міністерства фінансів України (далі – Мінфін) від 05.06.2019 року № 11230-17-3/14675 стосовно Вашого доручення від 05.06.2019 року № 11230-17-3/14675 щодо ненадання Державною фіскальною службою України (далі – ДФС) за запитами органів місцевого самоврядування інформації у розрізі платників податків та видів податків і зборів про суми нарахованих, сплачених, надмірно сплачених податків і зборів до місцевих бюджетів на відповідних територіях; суми податкового боргу та суми списаного податкового боргу; розстрочені і відстрочені суми податкового боргу і грошових зобов'язань платників податків; суми наданих податкових пільг.

Мінфін разом з ДФС дотримуються позиції не виконувати чинні норми пп. 12.3.3. п. 12.3 ст. 12 Податкового кодексу України (далі – ПКУ) і посадові особи територіальних органів ДФС відмовляють органами місцевого самоврядування у наданні звітності про суми нарахованих та сплачених податків і зборів, суми податкового боргу та надмірно сплачених до місцевих бюджетів і зборів у розрізі платників.

Асоціація міст України вкотре звертає увагу на важливість вирішення цього питання та наполягає на беззаперечності необхідності виконання територіальними органами ДФС норми пп. 12.3.3. п. 12.3 ст. 12 ПКУ і на це ряд суттєвих підстав.

Важливим показником ефективності реалізації податкової політики держави та функціонування податкової системи є рівень добровільної сплати податків і зборів її громадянами. Частка податкових надходжень, сплачених добровільно до державного бюджету, у визначені діючим законодавством терміни є одним із найважливіших показників ефективності оподаткування.

Рівень податкового боргу є індикатором, який в узагальненому вигляді показує наявні проблеми в оподаткуванні й недостатню ефективність діючих механізмів сплати податків. Наявність великих сум податкового боргу означає недоотримання значної частки доходів бюджету, оскільки саме податкові надходження формують основу частину доходів місцевих бюджетів, а своєчасність і повнота цих платежів в цілому забезпечує фінансову стабільність держави.

Причин виникнення податкового боргу багато і вони мають різний характер. Проте незалежно від чинників, що спричинили виникнення заборгованості, вона має бути погашена до бюджету боржниками-платниками податків. Для органів місцевого самоврядування несвоєчасна сплата або несплата податкових зобов'язань до місцевих бюджетів спричиняє негативні наслідки для розвитку територіальних громад та стану виконання місцевих бюджетів. Для зменшення суми податкового боргу та його погашення в повному обсязі органи місцевого самоврядування вживають, в межах норм законодавства, заходи, спрямовані на забезпечення своєчасності та повноти сплати податків до місцевих бюджетів.

Відсутність у відповідальних підрозділах органів місцевого самоврядування звітності визначеної у пп. 12.3.3. п. 12.3 ст. 12 ПКУ, до прикладу інформації стосовно суб'єктів господарювання, які мають податкових борг до місцевого бюджету в розрізі видатків податків, зборів та інших обов'язкових платежів не дає змогу в повній мірі реалізувати заходи спрямовані на зменшення податкового боргу та його погашення та реалізувати покладені на місцеві фінансові органи законом повноваження.

Контролюючі органи, які мають взаємодіяти з органами місцевого самоврядування та всебічно сприяти вирішенню такого важливого питання як погашення податкового боргу, як до державного так і до місцевого бюджету спираються на п.4 ст.35 ПКУ, якими визначено, що на офіційному сайті центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику, інформація оприлюднюється щомісячно. Але зазначена інформація надається лише загальною сумою заборгованості до місцевого та державного бюджетів, тобто немає інформації у розмірі видів податків. Крім того неодноразові звернення органів місцевого самоврядування до територіальних органів ДФС щодо надання запитуваної інформації не дає необхідних результатів.

В результаті чого **органи місцевого самоврядування позбавлені права здійснювати заходи в частині регулювання обсягу податкового боргу суб'єктів господарювання приватного та державного сектору.**

Окремого розгляду потребують взаємовідносини органів місцевого самоврядування із ДФС щодо питань забезпечення виконання повноважень, визначених ст. 28 «Повноваження в галузі бюджету, фінансів і цін» Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», де зазначено, що до відання виконавчих органів сільських, селищних, міських рад належать делеговані повноваження здійснення відповідно до Закону контролю за дотриманням зобов'язань щодо платежів до місцевого бюджету на підприємствах і в організаціях незалежно від форм власності.

Для виконання цих повноважень по податках і зборах, що зараховуються до місцевого бюджету органи місцевого самоврядування мають право на використання податкової інформації, генерує ДФС. В Законі України «Про інформацію» визначено, що цим Законом регулюються відносини щодо створення, збирання, одержання, зберігання, використання, поширення, охорони, захисту інформації, тобто Закон розмежовує понятті використання і поширення як різні процеси. Ст. 21 Закону України «Про інформацію» визначено, що конфіденційна інформація може поширюватись за згодою відповідної особи. На використання такої інформації цим Законом обмежень не встановлено.

Окрім цього органи місцевого самоврядування відповідають за контроль за додержанням законодавства про працю та зайнятість населення, а тому на ці органи поширюється відповідальність, що покладається на відповідні органи при здійсненні владних повноважень.

Ст. 18 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» визначено, що органи місцевого самоврядування при здійсненні делегованих їм повноважень органів виконавчої влади можуть виступати з ініціативою щодо перевірок, організувати їх проведення, а при здійсненні повноважень у сфері контролю за дотриманням законодавства про працю та зайнятість населення проводити перевірки на підприємствах, в установах та організаціях, що не перебувають у комунальній власності, а також фізичних осіб, які використовують працю найманих працівників.

Ст. 34 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» віднесено до відання виконавчих органів міських рад міст обласного значення та об'єднаних територіальних громад здійснення на відповідних територіях контролю за додержанням законодавства про працю та зайнятість населення та накладання штрафів за порушення законодавства про працю та зайнятість населення у порядку встановленому законодавством.

Для результативної контрольної-перевірочної роботи органам місцевого самоврядування необхідно мати інформацію, що свідчить про оформлені трудові відносини, нараховані суми доходів і сплачені податки, зокрема *податку на доходи фізичних осіб*, що є одним із бюджетоутворюючих джерел. Така інформація є у ДФС і вона може бути використана в ході перевірок інспекторами праці органів місцевого самоврядування. Однак ДФС надає показники, передбачені нормами ПКУ, виключно в розмірі загальних сум, що не дає можливості реалізувати органам місцевого самоврядування необхідну перевірку.

Отже, зважаючи на вищезазначене, Асоціація міст України вважає, що наявність органів місцевого самоврядування податкової інформації в розрізі платників безпосередньо впливає на фінансову спроможність органів місцевого самоврядування.

Територіальні підрозділи ДФС обґрунтовують відмову у наданні інформації по податках та зборах по платниках органами місцевого самоврядування посилаючись на п.п. 17.1.9 п. 17.1 ст. 17 та п.п. 21.1.6 п. 21.1 ст. 21 ПКУ, також на норми Закону України «Про доступ до публічної інформації».

Проте, зі змісту п.п. 17.1.9 п. 17.1 ст. 17 ПКУ, на яку посилаються територіальні органи ДФС у своїх відмовах у наданні інформації, передбачається, що платник податків має право на нерозголошення контролюючим органом відомостей про такого платника без його письмової згоди та відомостей, що становлять конфіденційну інформацію, державну, комерційну чи банківську таємницю та стали відомі під час виконання посадовими особами службових обов'язків, крім випадків, коли це прямо передбачено законами.

Однак, органи місцевого самоврядування звертаються до контролюючого органу із запитом не про отримання відомостей про платника, а про отримання відомостей про сплачені ним податки. У зв'язку з чим вважаємо, що ці два види інформації не є тотожними.

П.п. 21.1.6 п. 21.1 ст. 21 ПКУ визначено, що посадові та службові особи контролюючих органів зобов'язані не допускати розголошення інформації з

обмеженим доступом, що одержується, використовується, зберігається під час реалізації функцій, покладених на контролюючі органи. Таким чином, ДФС відносить інформацію перелічену пп. 12.3.3. п. 12.3 ст. 12 ПКУ до інформації з обмеженим доступом. Проте, вважаємо такий висновок ДФС хибним, оскільки до інформації з обмеженим доступом відповідно до ст. 21 Закону України «Про інформацію» відноситься конфіденційна, таємна та службова інформація і відповідно до норм ст. 11 цього ж Закону до конфіденційної інформації про фізичну особу відносить зокрема, дані про її національність, освіту, сімейний стан, релігійні переконання, стан здоров'я, а також адреса, дата і місце народження.

Також ч. 2 ст. 2 Закону України «Про доступ до публічної інформації» визначає, що цей Закон не поширюється на відносини щодо отримання інформації суб'єктами владних повноважень при здійсненні ними своїх функцій. Більш того, ч. 5 ст. 6 цього Закону визначено, що не може бути обмежено доступ до інформації про розпорядження бюджетними коштами, володіння, користування чи розпорядження державним, комунальним майном, у тому числі до копій відповідних документів, умови отримання цих коштів чи майна, прізвища, імена, по батькові фізичних осіб та найменування юридичних осіб, які отримали ці кошти або майно.

Окрім цього відповідно до ч. 5 ст. 78 Бюджетного кодексу України податки і збори та інші доходи місцевого бюджету визнаються зарахованими до місцевого бюджету з дня зарахування відповідно на єдиний казначейський рахунок. Зважаючи на це, вважаємо, що органи місцевого самоврядування як власники та розпорядники коштів місцевих бюджетів не можуть бути обмежені в доступі до інформації про сплату таких коштів платників податків.

Також Законом України «Про захист персональних даних» не вставлено чіткого переліку відомостей про фізичну особу, які є персональними даними: ст. 2 цього Закону визначено, що персональні дані – відомості чи сукупність відомостей про фізичну особу, яка ідентифікована або може бути конкретно ідентифікована.

Асоціація міст України на підставі діючих норм нормативно-правової бази переконана, що надання територіальні органи ДФС звітності, зазначеної у пп. 12.3.3. п. 12.3 ст. 12 ПКУ, не потребує згоди платників податків.

Асоціація міст України звертає увагу на лист Міністерства фінансів України від 29.10.2018 № 05130-09-10/27856, у якому Мінфін повідомив про підготовлений ним законопроект, яким окремими нормами пропонується запровадити норму, згідно з якою контролюючі органи щомісячно надсилатимуть органам місцевого самоврядування інформацію про сум нарахованих та сплачених місцевих податків і зборів та суми податкового боргу на відповідних територіях. Мінфін у цьому листі зазначає, що у разі прийнятті законопроекту такі норми дозволять забезпечити своєчасне та якісне планування та затвердження органами місцевого самоврядування показників місцевих бюджетів і соціально-економічного розвитку.

Норму запроваджено шляхом прийняття Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України щодо покращення адміністрування та перегляду ставок окремих податків і зборів» (2628-VIII), яким зобов'язано ДФС надавати за запитом органу місцевого самоврядування інформацію про сплачені податки та збори на відповідних територіях, суми податкового боргу по кожному платнику податків.

Однак і за умови прийняття зазначених у законопроекті змін ситуацію не вирішено і органи місцевого самоврядування не отримують потрібну їм інформацію. До Асоціації міст України надходять численні звернення органів місцевого самоврядування про те, що територіальні органи ДФС відмовляють їм у наданні звітності про суми нарахованих та сплачених податків і зборів, суми податкового боргу та надмірно сплачених до місцевих бюджетів податків і зборів у розрізі платників.

Більше того Мінфін у листі від 05.06.2019 року № 11230-17-3/14675 разом з ДФС вже дотримується позиції, що внесені зміни до ПКУ, а саме доповнення пп. 12.3.3. п. 12.3 ст. 12 ПКУ, не є достатньою підставою для отримання за запитом органів місцевого самоврядування звітності визначеної цим же нормами ПКУ.

ДФС у листі від 20.02.2019 р. №5616/7/99-99-07-02-02-17 до своїх територіальних підрозділів повідомляє, що інформація про сплачені податки та збори на відповідних територіях, суми податкового боргу по кожному платнику податків не може бути надана органам місцевого самоврядування, оскільки є інформацією з обмеженим доступом. **Асоціація міст України дотримується позиції, що таке трактування ДФС чинних законодавчих норм є помилковим і спричиняє невиконання посадовими особами ДФС норм ПКУ, про що Асоціація повідомила Вам у листі від 04 квітня 2019 року №5-180.**

Отже, зважаючи на вищезазначене, Асоціація міст України звертається до Вас з проханням зобов'язати ДФС виконувати чинні норми ПКУ (пп. 12.3.3. п. 12.3 ст. 12) щодо надання контролюючими органами за запитом органів місцевого самоврядування інформацію в розрізі платників податків та видів платежів:

про суми нарахованих та сплачених податків і зборів, суми податкового боргу та надмірно сплачених до місцевих бюджетів податків і зборів на відповідних територіях – щомісячно, не пізніше 10 числа місяця, що настає за звітним; про суми списаного податкового боргу;

розстрочені і відстрочені суми податкового боргу і грошових зобов'язань платників податків; суми наданих податкових пільг, включаючи втрати доходів бюджету від їх надання – щокварталу, не пізніше 25 днів після закінчення звітного кварталу.

**Виконавчий директор
Асоціації міст України**

О.В. Слободжан